

SFs LIGERETSPROGRAM

KVINDENS SITUATION I DET KAPITALISTISKE SAMFUND

1. Kvinden som arbejdskraft

I det kapitalistiske samfund er arbejdskraften en vare, og vi kvinder må se i øjnene, at vi som lavt betalt arbejdskraft udbyttes af kapitalen. Dette skyldes, at kvindens biologiske rolle i det kapitalistiske samfund alene betragtes som et handicap. Det giver sig praktisk udslag i, at

- kvinderne har dobbeltarbejde,
- kvinderne er afhængige af mændene som forsørgere,
- den enlige mor sættes i en yderst vanskelig situation,
- kvinderne har dårligere avancementsmuligheder,
- kvinderne underbetales,
- kvinderne får dårligt og meget monotont arbejde, ofte akkordarbejde med ringe akkordsats.

Kapitalen udnytter kvinderne som en reserve-arme, hvilket er med til at trykke lønningerne for både mænd og kvinder. Desuden omgås den formelle ligeløn ved, at kvinderne sluses ind i ganske få fag.

2. Kvinden som forbruger

Også forbrugeren er offer for kapitalens udbytning. Den lønstigning, man tilkæmper sig i den faglige kamp, tages ikke fra profitten, men væltes over på priserne.

Samtlige forbrugere bliver udnyttet, men kvinderne har en særligt udsat post i kraft af, at det er os, der foretager de daglige indkøb og er mest udsat for reklamepåvirkning.

De varer, som udbydes, er konstrueret med indbygget forældelse (fx vaskemaskiner) eller er udformet med hyppigt skiftende modepræg (fx tøj), ligesom ressourcerne ødes bort til produktion af overflødige varer (fx 10 forskellige slags tandpasta).

Gennem reklame bestormes kvinderne, og vi er ofte et for let bytte p.g.a. den mindreværdsfølelse, der er opbygget gennem kønsrolleopdragelsen.

Udviklingen henimod den lille isolerede kernefamilie har haft kapitalens fulde opbakning; for jo mindre enheder menneskene lever i, desto større forbrug giver det anledning til. Isolerede mennesker er svage, og forbrugeren svaghed er kapitalens styrke.

3. Kvinden i den mandsdominerede familie

I det kapitalistiske samfundssystem fungerer kernefamilien, foruden som isoleret forbrugerenhed, også som leverandør af arbejdskraft. Familien har som gruppe ikke længe en samlet andel i produktionen. Dens hovedopgave er — ud over servicefunktionen — opdragelsen af børnene. Dette sker i isolation og under mediepåvirkning, som er styret af kapitalen. Dens ideologi er at binde familiemedlemmerne sammen i gensidig afhængighed, som erstatning for et større fællesskab.

Den mandsdominerede familie definerer kvindens rolle. I hjemmet pålægges hun servicefunktioner, der hindrer hende i at deltage på lige fod med mændene på arbejdsmarkedet og i politik.

Alle disse forhold medvirker til at skabe tidens konfliktfyldte familier og undertrykte kvinder. De medvirker til, at kvinderne stadig så godt som ingen indflydelse har i samfundet — trods mange års ligestillingsbestrebelse, og trods formel ligestilling.

NØDVENDIGE FORBEDRINGER HER OG NU

1. Hjem og børn

Det er en fællesopgave at forsørge børn, syge og gamle. Samfundet og forældre skal i fællesskab sørge for opdragelse og pasning af børn.

Al prævention bør være gratis, og yderligere forskning i forskellige former for svangerskabsforebyggelse bør fremmes.

Ved fødsel eller adoption skal begge forældre tilbydes 1 måneds barselsfrihed med løn. Derefter skal samfundet skabe økonomisk mulighed for, at en af parterne, eller begge på skift, kan have orlov i et år, fx ved, at kvinden kan gå hjemme det første halve år og manden det andet.

Børneinstitutionerne skal være gratis og uden opdeling efter alder — og de skal så vidt muligt ligge i nær kontakt med boligen. Forældre til børn under et år skal selv kunne vælge mellem den ordning, der er skitseret ovenfor, og en institutionsplads til barnet. En udbygning af dagplejeordningen forudsætter, at dagplejeren får en pædagogisk uddannelse og samme løn som pædagoger i institutioner.

Daginstitutioner skal ikke bare fungere som opbevaring, men have et pædagogisk sigte. Derfor skal de placeres under undervisningsministeriet. Børneinstitutioner og skoler skal have en målsætning, hvori ligestilling af kønnene indgår. Dette skal være et naturligt led i pædagogernes uddannelse.

Overgangen fra børneinstitution til skole skal være glidende, bl.a. ved, at skolen er lille og i nær kontakt med bolig og børneinstitution.

2. Boligen

Boligen er i dag i høj grad baseret på kernefamilien. Familierne er ofte små og splittede. Boligmiljøet skal derfor give mulighed for fællesskab mellem generationerne og mellem de enkelte familier.

Der bør i langt højere grad tages hensyn til, at børn skal udfolde sig, og at familier trænger til kontakt og fællesskab.

Før man tilgodeser parkeringspladser, skal der udlægges fritidsarealer nær boligen.

I tilknytning til boligområderne skal den kollektive trafik udbygges kraftigt.

3. Uddannelse

Børn får tidligt en klar opfattelse af eget køn, og dermed også for nemmelsen af de begrænsninger i egne muligheder, som i praksis er knyttet til de to kønsroller. Der for er det nødvendigt med en holdningsbearbejdning for at modarbejde forskelsbehandling af de to køn.

Alt undervisningsmateriale må revideres med henblik på en lige fordeling af de to køns rolleoptræden. Dette gælder også radio og tv.

Erhvervsvejledningen skal udbygges og forbedres i retning af at op-hæve skellet mellem kvinde- og mandfag.

Der skal gives lige løn til alle under uddannelse. Kvinderne skal have reel mulighed — med hensyn til både økonomiske og praktiske forhold — for en omskoling og efteruddannelse, som ikke kun omfatter småkurser inden for lavtlønsområdet.

4. Erhverv

Kvinderne er i erhvervslivet den dårligst stillede gruppe. Vi har et lavtlønsproblem, og kvinderne fungerer oftest som reserve-arbejdere.

Vi kræver kortere daglig arbejdstid for både mænd og kvinder og en lønudligning, hvilket bl.a. vil medvirke til lige advancementsmuligheder for begge køn. Vi kræver forbud mod kønsbestemt annoncering efter arbejdskraft.

Vi kræver udvidet adgang til deltidsarbejde både for mænd og kvinder.

I forbindelse med børns sygdom skal en af forældrene have ret til frihed med fuld løn, betalt af det offentlige. Dette fravær skal tælle som selvstændig sygestatistik og ikke belaste forældrenes sygestatistik. Ligeledes skal kvindernes fravær ved barselsorlov ikke indregnes i sygestatistikken.

Vi ønsker en decentralisering af fagbevægelsen og mener hermed, at man giver de ansatte på virksomhederne større mulighed for selv at aftale deres overenskomster med adgang til at aktionere.

Vi ønsker afskaffelse af de helbredsnedbrydende akkordsystemer.

Egnsudviklingen fungerer i dag som tilskud til virksomheder, der overvejende beskæftiger kvinder, og disse virksomheder fungerer således som løntrykkere. Vi kræver derfor en radikal ændring af egnsudviklingsloven.

LIGESTILLING I ET SOCIALISTISK SAMFUND

Et socialistisk samfund er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig, forudsætning for kvindernes frigørelse.

SFs mål er et socialistisk samfund med lige muligheder og lige rettigheder for mænd og kvinder.

Ved et socialistisk samfund forstår vi

- at befolkningen har overtaget produktionsmidlerne, og
- at lokalsamfund, arbejdspladser og institutioner styres og forvaltes af brugerne.

Den økonomiske og tekniske udvikling har alene til formål at tjene menneskelig velfærd. Alt arbejde vurderes lige højt og lønnes ens.

Produktionsapparatet opbygges på en sådan måde, at det monotone arbejde går på skift. Der skal være mulighed for rokering imellem forskelligt arbejde, så ensidigt ånds- eller kropsarbejde undgås. Denne vekselvirkning skal starte allerede i skolen og i uddannelserne.

Mænd og kvinder skal have lige ansvar for det fælles samfund, dvs. deltage ligeligt i de folkevalgte organer, i produktionen og i familielivet.

Alle voksnes deltagelse i produktionen medfører en nedsættelse af arbejdstiden og bevirker, at forældrene får mere tid til deres børn. Børnene får tillige mulighed for samvær med andre i en børneinstitution, som skal være gratis. Børneinstitutionerne skal have et pædagogisk sigte på socialistisk grundlag.

En af forældrene til børn under 2 1/2 år kan vælge at være hjemme med økonomisk støtte.

Alt boligbyggeri skal gøres så fleksibelt, så at alle samlivsformer kan tilgodeses.

-16-